

K r o n i k a

BIBLIOTEKININKYSTĖS IR INFORMACIJOS MOKSLŲ BEI KNYGOTYROS IR DOKUMENTOTYROS INSTITUTAI 2005 METAIS

VITA MOZŪRAITĖ

Vilniaus universiteto Bibliotekininkystės ir informacijos mokslų institutas
Universiteto g. 3, LT-01513 Vilnius, Lietuva
El. paštas: vita.mozuraite@kf.vu.lt

2004 metų pabaiga ir 2005 metai Bibliotekininkystės ir informacijos mokslų (BIMI) bei Knygotyros ir dokumentotyros institutams (KDI) buvo įsimintini dėl kelių įvykių: apgintos dvi daktaro disertacijos, trims docentams suteikta teisė eiti profesoriaus pareigas, visuomenei pristatyta ilgai rengta prisiminimų apie profesorių Levą Vladimirovą knyga. Abu institutai 2005 m. pabaigoje persikraustė į naujas patalpas, o 2004 m. lapkričio 23 dieną Komunikacijos fakulteto absolventai įsteigė *Alumni* (absolventų) draugiją.

Personalo pasikeitimai

2005 m. šiek tiek pakito KDI ir BIMI sudėtis. Iš darbo KDI išėjo Violeta Černiauskaitė, o Alma Braziūnienė nuo rugsėjo 1 d. pradėjo eiti ne pagrindines lektorės pareigas. BIMI asistentė ir KF Integruoto informacijos centro direktorė Ramunė Petuchovaitė metų viduryje perėjo dirbti į Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos Informacinės visuomenės plėtros skyrių vyriausiąja specialiste (atsakinga už bibliotekas), todėl BIMI liko dirbti tik puse etato. Į abu institutus priimti nauji doktorantai.

Kvalifikacijos tobulinimas, dalyvavimas profesiniuose renginiuose

2005 m. balandį KF dėstytojai ir mokslininkai dalyvavo informaciniuose ir mokomuosiuose seminaruose „ES struktūriniai fondai mokslui“ (pranešimą skaitė doc. dr. Audronė

Glosienė) ir „Naujos tendencijos ir reikalavimai e. mokymosi kursams“ (Vilniaus nuotolinių studijų centro direktorius doc. dr. Povilas Abarius).

Doc. dr. Remigijus Misiūnas dalyvavo elektroninės leidybos vadybininkų mokymuose, kuriuos rengė Kauno technologijos universitetas, vykdydamas ES projektą „Lietuvos akademinės e. leidybos sistemos sukūrimas“. Doc. dr. Vita Mozūraitė dalyvavo Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Vaikų literatūros centro ir Ispanijos ambasadose surengtame seminare „Ispanų vaikų ir jaunimo literatūra“.

Doc. dr. Arvydas Pacevičius kartu su doktorantais Rimvydu Laužiku ir Ugne Rutkauskiene spalį dalyvavo NORSLIS organizaciniame seminare Upsaloje (Švedija). 2005 m. spalio 5–8 d. R. Petuchovaitė dalyvavo Supetare (Kroatija) antroje NAPLE konferencijoje „Viešųjų bibliotekų vaidmuo nacionalinėje žinių visuomenės politikoje“, lapkričio 11–12 d. – Rygoje surengtame EBLIDA valdymo komiteto susitikime su Baltijos šalių atstovais. Kartu su A. Glosiene ir doktorante Zinaida Manžuch rugpjūčio 11–12 d. R. Petuchovaitė dalyvavo Europos Sąjungos SOCRATES programos projekto „Bibliotekininkystės ir informacijos studijos Europoje: bendrų studijų programų rengimas ir Bolonijos procesas“ iniciuotoje tarptautinėje konferencijoje Kopenhagoje, o 2005 m. liepos 18–31 d. Dubingiuose – 14-ajame tarptautiniame studentų vasaros seminare „Kultūros paveldas ir komunikacija“, kuriame tradiciškai dalyvauja informacijos ir komunikacijos mokslų studentai ir dėstytojai iš Lenkijos, Olandijos, Vokietijos, Bulgarijos ir Lietuvos.

Jurgita Rudžionienė 2004 m. gruodį VU Užsienio kalbų institute išklaušė paskaitų ciklą „Kalbiniai ir metodiniai paskaitų anglų kalba rengimo aspektai“. Z. Manžuch 2004 m. gruodžio 3–4 d. dalyvavo Szentendre (Vengrija) vykusiame CALIMERA projekto tarptautiniame seminare „Vietinių institucijų tinklalapių ir pasaulinio žiniatinklio paslaugų tinkamumo naudoti testavimas“, o 2005 m. lapkričio 9–11 d. – europarlamentarės M. Starkevičiūtės iniciuotoje pažintinėje programoje aukštųjų mokyklų dėstytojams „Europos Sąjungos Parlamento veikla ir informacijos apie ES šaltiniai“ (Briuselis).

Doktorantė Žibutė Petrauskienė vasarį dalyvavo tarptautiniame Atviros prieigos mokslinės komunikacijos seminare, kovą – Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos organizuotame praktiniame seminare „Proquest duomenų bazės turinys ir funkcionalumas“, o balandį – Amerikos centro bibliotekos surengtame seminare „Bibliotekų propagavimas ir interneto kryptys“. Doktorantė Ineta Sibrian gegužę dalyvavo Lietuvos kultūros darbuotojų tobulinimosi centro organizuotame kvalifikacijos tobulinimo seminare „Viešoji biblioteka – informacijos ir mokymo centras“.

Apdovanojimai

Kultūros ministro 2005 m. gruodžio 29 d. įsaku doc. dr. Osvaldas Janonis apdovanotas Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos premija „Už bibliotekininystės, bibliografijos ir knygotyros mokslinius tyrinėjimus bei praktinę veiklą bibliotekose“.

Akademinei veikla

Baigė studijas. 2005 m. KF baigė penkiolika Archyvistikos ir trisdešimt Bibliotekininystės ir informacijos studijų programos bakalauro. Magistro diplomai buvo įteikti septyniems Bibliotekininystės ir informacijos centrų vadybos, aštuoniems Leidybos, dviem Knygotyros ir keturiems Muziejininkystės studijų programoms baigusiems studentams.

Priimta studijuoti. 2005 m. rudenį į bakalauro studijas priimta 28 Archyvistikos, trisdešimt vienas Leidybos, 83 (44 dieninių studijų ir 39 neakivaizdinių) Bibliotekininystės ir informacijos programoms pasirinkę studentai. Į magistro studijų programą priimti 43 studentai: į Bibliotekų ir informacijos centrų vadybą – 11, Knygotyrą – 7, Leidybą – 17, Muziejininkystę – 8.

Doktorantūros studijos. 2005 m. abiejuose institutuose studijavo 17 doktorantų. Iš jų 10 – KDI, 7 – BIMi. Šiais metais doktorantūros studijas KDI pradėjo Nijolė Bliūdžiuvienė (numatoma disertacijos tema „Tarptautiniai atminties institucijų standartai ir jų taikymas Lietuvoje“, vadovas O. Janonis) ir Alina Meilūnaitė-Vaišvilienė („Reklama kaip komunikacijos priemonė šiuolaikinėje Lietuvos leidyboje“, vadovas R. Misiūnas); BIMi – U. Rutkauskienė („Informacinių ir komunikacinių technologijų sklaidos kaimiškose bendruomenėse modeliai“, vadovė A. Glosienė) ir I. Sibrian („Skaitymo kultūros tyrimų metodologiniai aspektai“, vadovas A. Pacevičius).

Vilniaus universiteto Senato komisijos 2005 m. kovo 3 d. posėdyje patvirtinti iš dalies pakeisti KF bakalauro ir magistro studijų programų komitetai. Archyvistikos programos bakalauro studijų komiteto koordinatore išliko doc. dr. Julija Zinkevičienė (nariai: D. Kaunas, doc. dr. Aušra Navickienė, A. Pacevičius, D. Lukšaitė, doc. dr. A. Jakubčionis (IF), socialiniai partneriai – Lietuvos valstybės Naujojo archyvo direktorė I. Kasčiūškevičiūtė ir Lietuvos valstybės istorijos archyvo skyriaus vedėja V. Čijunskienė). Knygotyros ir leidybos programų magistrantūros studijų komitetų koordinatoriumi tapo D. Kaunas (knygotyros programos komiteto nariai: A. Navickienė, J. Zinkevičienė, V. Černiauskaitė, R. Misiūnas, socialiniai partneriai – Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Bibliografijos ir knygotyros centro direktorė dr. R. Varnienė ir Lietuvos mokslų akademi-

jos bibliotekos skyriaus vedėja D. Narbutienė; leidybos studijų programos komiteto nariai: A. Navickienė, R. Misiūnas, prof. habil. dr. P. Vengrauskas (EF), doktorantė Ž. Zavadskytė-Zakarauskienė, socialiniai partneriai – leidyklos „Versus Aureus“ direktorius dr. A. Mickevičius ir UAB „Petro ofsetas“ generalinis direktorius P. Kalibatas). BIMi kuruojamos muziejininkystės magistro studijų programos koordinatorė liko doc. dr. Nastazija Keršytė, be jos į komiteto veiklą įtraukti A. Glosienė, R. Laužikas, P. Abarius, Istorijos fakulteto doc. dr. E. Raila ir A. Kuncevičius, socialinis partneris – Nacionalinio dailės muziejaus LDK valdovų rūmų Interjerų ir ekspozicijų skyriaus vadovas doc. dr. V. Dolinskas. Kitų studijų programų komitetų darbą kaip ir anksčiau koordinavo: Leidybos bakalauro – R. Misiūnas, Bibliotekininkystės ir informacijos bakalauro ir magistro – A. Glosienė.

A. Glosienė dirbo KF magistrantūros Ryšių su visuomene studijų programos komitete, O. Janonis lapkričio 4 d. buvo išrinktas VU Senato nariu, o J. Rudžionienė 2005 m. tapo KF tarybos nare. A. Navickienė dirbo VU studijų komitete ir vadovavo KF studijų komisijai.

A. Pacevičius koordinavo tarpfakultetinio humanitarinių ir socialinių mokslų doktorantūros studijų tobulinimo pagal Europos Sąjungos Bendrojo programavimo dokumento antrojo prioriteto 2.5 priemonės projekto „Nacionalinio tapatumo išsaugojimas globalizacijos sąlygomis: humanitarinių socialinių mokslų doktorantūros studijų programų atnaujinimas ir podiplominių studijų modelio sukūrimas“ rengimą.

Nauji kursai. Keli KDI ir BIMi dėstytojai parengė naujus kursus studentams: doc. dr. Julija Čepytė 2004/2005 studijų metų pavasario semestre – leidybos studijų programos 1 kurso studentams kursą „Informacijos tvarkymas leidyboje“; R. Laužikas – kursą „Vizualinė komunikacija muziejuose“ Muziejininkystės magistrantūros studentams; Z. Manžuch kartu su A. Glosiene, R. Petuchovaite ir doc. dr. Marija Prokopčik – naują kursą „ES mokslo, informacijos ir kultūros politika“ Bibliotekų ir informacijos centrų vadybos studijų krypties magistrantūros studentams, o kartu su N. Keršyte ir R. Laužiku – „Kultūros paveldo organizacija, skaitmeninimas“ Muziejininkystės studijų magistrantūros studentams; I. Sibrian – naują kursą „Skaitymo kultūra“ Klaipėdos universiteto neakivaizdinio kurso studentams.

Mokslinė veikla

Publikacijos

Monografijos ir studijos. 2005 m. pabaigoje leidykla „Versus Aureus“ išleido A. Pacevičiaus monografiją „Vienuolynų bibliotekos Lietuvoje 1795–1864 metais: dingęs knygos pasaulis“. Monografijoje daugiausia dėmesio skiriama vienuolynų knygų rinkiniams, jų

katalogų rekonstrukcijoms, to laikotarpio knygos ir skaitymo kultūrai. Ta pati leidykla išleido ir R. Misiūno monografiją „Informacinių kovų kryžkelės: JAV lietuvių informacinės kovos XIX a. pab.–1922 m.“. Monografijoje analizuojamas informacijos vaidmuo išeivių bendruomenėje, vykstant įvairiems visuomeninims-politiniams procesams.

Publikuoti konferencijų pranešimai. A. Glosienės ir doktorantės Irenos Krivienės pranešimas „Vilniaus universiteto informacijos šaltiniai akademinės bendruomenės kompetencijai“ (Информационные ресурсы библиотеки Вильнюсского университета для компетенции академического сообщества), skaitytas 6-ojoje tarptautinėje mokslinėje praktinėje konferencijoje „Aukštųjų mokyklų bibliotekų vadyba“, vykusioje kovo 23–25 d., buvo publikuotas Gardine (Baltarusija) šios konferencijos pranešimų rinkinyje.

2005 m. vasario 2 d. vykusio BOBCATSSS simpoziumo pranešimų rinkinyje paskelbtas A. Glosienės ir D. Marčinskaitės pranešimas „Nacionalinė bibliotekų savaitė Lietuvoje: palaikymas ar rinkodaros kampanija“ (National Library Week in Lithuania: advocacy or marketing campaign).

Šiaurės ir Baltijos šalių IV susitikimo metu skaitytas Ž. Petrauskienės pranešimas „Elektroninė informacija: vartotojų mokymas ir duomenų apie EI sklaida Vilniaus universiteto bibliotekoje“ (Electronic information: training of users and dissemination of data about EI at Vilnius University Library) paskelbtas šio susitikimo pranešimų rinkinyje.

Straipsniai recenzuojamuose leidiniuose. 2004 m. pabaigoje ir 2005 m. išleisti keturi „Knygotyros“ tomai. 42-ajame tome, kurio pagrindinė dalis skirta knygos nuosavybės ženklų tyrinėjimams, straipsnius paskelbė A. Braziūnienė, A. Navickienė, O. Janonis, D. Kaunas. Taip pat šiame tome publikuotos A. Valmas monografijos *Estų leidybinė veikla už Estijos ribų 1944–2000 m.* ir R. Misiūno knygos *Barakų kultūros knyga: lietuvių DP leidyba 1945–1952 m.* recenzijos, kurias parašė E. Macevičiūtė ir A. Navickienė. 43-iajame tome išspausdinti A. Svėrienės, A. Pacevičiaus, N. Bliūdžiuvienės, doktorančių Ingos Petravičiūtės, D. Lukšaitės, Ž. Petrauskienės, D. Kauno, J. Rudžionienės straipsniai, J. Čepytės publikacija. A. Pacevičius tome recenzavo D. Kauno knygą „Knygos kultūros karininkas“, o R. Petuchovaitė supažindino su C. G. Johanssen ir N. O. Pors knyga „Pokyčių ir kokybės valdymas bibliotekose“. Tomo pabaigoje pateikta V. Mozūraitės sudaryta Knygotyros ir dokumentotyros bei Bibliotekininkystės ir informacijos mokslų institutų veiklos kronika.

44-ajame „Knygotyros“ tome paskelbti BIMi ir KDI dėstytojų D. Kauno, A. Navickienės, V. Černiauskaitės, J. Zinkevičienės straipsniai apie knygos raidą nuo XIX a. iki šių dienų. Šiame tome I. Krivienė recenzavo K. Garberio ir A. E. Walterio sudarytą ir Vokietijoje išleistą *Karaliaučiaus knygų ir bibliotekų istoriją*. 45-ajame tome straipsnius paskelbė

D. Kaunas, A. Baziūnienė, R. Misiūnas, O. Janonis, I. Petravičiūtė, D. Lukšaitė, A. Navickienė. J. Čepytė recenzijoje išsamiai aptarė Ukrainos Rovno valstybinio humanitarinio universiteto prof. G. Švecovos-Vodkos mokomąją priemonę *Bibliografijos mokslo įvadas*.

Leidinio „Informacijos mokslai“ 33-iajame tome paskelbtas A. Glosienės ir I. Krivienės straipsnis „Vilniaus universiteto fakultetų bibliotekų atnaujinimo strategija“. Mokslinės informacijos instituto (ISI) sąrašė esančio leidinio „Journal of Documentation“ 61-ojo tomo 5-ajame ir 6-ajame numeriuose paskelbtos A. Glosienės dviejų knygų apie elektroninius ir skaitmeninius šaltinius bibliotekų fonduose recenzijos. Taip pat referuojamose duomenų bazėse registruotas žurnalas „New Library World“ 106-ojo tomo 7/8 numeryje paskelbė A. Glosienės ir Z. Manžuch straipsnį „Apie atminties institucijų naudingumo apimtis“ (Towards a usability framework for memory institutions).

Mokomieji leidiniai. O. Janonis VU Senato Bibliotekos komisijos nutarimu parengė leidinį *Bibliografinių nuorodų ir jų sąrašo sudarymo studijų bei mokslo darbuose metodika* (pagal Lietuvos standartus LST ISO 690 ir LST ISO 690–2) (Vilnius: VU leidykla, 2005, 49 p.; taip pat prieiga per internetą: <http://www.mb.vu.lt/janonis.pdf>). D. Kaunas parengė ir VU leidykloje išleido Knygotyros magistrantūros studijų kurso programą ir kolokvių planus *Knygotyros istoriografija*. Taip pat VU leidykla pakartotinai išleido A. Navickienės mokomąją knygelę *Knygotyra: pratybų medžiaga*. J. Zinkevičienė parengė mokomąjį leidinį *Užsienio ir tarptautinių organizacijų informacijos tarnybos Lietuvoje*.

Rodyklės, kiti informaciniai leidiniai. 2005 m. VU leidykla išleido O. Janonio sudarytą *Vilniaus universiteto mokslo darbų „Knygotyra“ turinio rodyklę: 1961–2005, t. 1–45* (138 p.; taip pat prieiga per internetą: <http://www.leidykla.vu.lt/netleid/knygot/knygotyros-rodykle.pdf>). Leidinio vyr. redaktorius ir įvadinio straipsnio autorius – D. Kaunas, redaktorių kolegijoje dirbo A. Baziūnienė ir A. Navickienė. Kaune 2004 m. pabaigoje išleista O. Janonio sudaryta bibliografijos rodyklė *Arvydas Šeškevičius*.

J. Zinkevičienė parengė, o VU leidykla išleido KDI senjorės docentės Žiedūnės Zaveckienės bibliografiją. A. Baziūnienės straipsnis „Vilniaus universiteto biblioteka“ paskelbtas leidinyje *Lietuva: Šeimos enciklopedija* (Kaunas: Šviesa, 2005).

Kiti leidiniai. 2005 m. gruodžio 29 d. VU bibliotekos Baltojoje salėje visuomenei buvo pristatyta atsiminimų apie prof. L. Vladimirovą knyga *Bibliotekininkystei reikia pašaukimo ir meilės....* Knygą išleido VU leidykla. Jos sudarytoja ir įvadinio straipsnio, skelbiamo lietuvių, rusų ir anglų kalbomis, autorė – A. Glosienė, redaktorių kolegijoje dirbo doktorantė Eglė Akstinaitė, B. Butkevičienė, I. Krivienė, Z. M. Petrauskienė, G. Raguotienė, N. Šulgienė. Knygos leidimą parėmė Valstybinis mokslo ir studijų fondas, Vilniaus universiteto Mokslo fondas, Lietuvos mokslinių bibliotekų asociacija, Lietuvos

bibliotekininkų draugija. Knygoje skelbiami straipsniai lietuvių, rusų, anglų ir vokiečių kalbomis (su vertimais į lietuvių kalbą). Apie profesoriaus kelią bibliotekininkystės link, jo gyvenimo faktus rašoma paties L. Vladimirovo „Autobiografijoje“ ir straipsnyje „Kaip aš pasidariau bibliotekininku?“, taip pat N. Vladimirovos ir D. Užpelkienės prisiminimuose. Prisiminimais apie profesoriaus veiklą Vilniaus universiteto bibliotekoje, bibliotekininkystės specialybės gimimą VU, susitikimus su L. Vladimirovu užsienyje, jo darbą JTO Dago Hammarskjöldo bibliotekos direktoriaus poste dalijasi buvę profesoriaus kolegos, taip pat publikuojami L. Vladimirovo laišakai J. Tornau, K. Sinkevičiui ir G. Raguotienei.

BIMI dėstytojos A. Glosienė, Z. Manžuch, R. Petuchovaitė, V. Mozūraitė, J. Rudžionienė kartu su E. Banionyte ir R. Racevičiūte iš anglų kalbos išvertė ES 6-osios mokslinių tyrimų programos projekto CALIMERA sėkmingas veiklos gaires *Technologijų taikymas kultūros paveldo sektoriuje: vietinės institucijos – prieigos prie elektroninių išteklių tarpininkai* (interaktyvus; prieiga per internetą: <http://www.calimera.org/countries/Lithuania.aspx>).

VU leidykla išleido D. Kauno genealoginio ir biografistinio pobūdžio mokslo pažintinį leidinį *Jurkaitynas*, leidykla „Versus Aureus“ – autorių kolektyvo (10 autorių iš 6 šalių) interviu rinkinį *Knygos ir bibliofilijos kultūra*. Pastarosios knygos sudarytojas, vienas iš autorių ir vyr. redaktorius – D. Kaunas. Taip pat jis buvo Klaipėdos universitete išleisto ketvirtąjo tarptautinio Georgo Sauerweino simpoziumo (KU 2004 m. lapkričio 12–13 d.) pranešimų ir straipsnių rinkinio *Georgas Sauerweinas ir lietuvių tautos atgimimas XIX a. pabaigoje* vienas iš autorių ir redakcijos komisijos narys.

R. Misiūnas sudarė straipsnių rinkinį *The Baltoscandian Confederation by K. Pakstas* (K. Pakšto Baltoskandijos konfederacija) ir parašė jam įvadą. A. Navickienė parengė pluoštą biogramų knygotyros biografikos veikalui *Lietuvos knygos veikėjai*.

Elektroninės publikacijos. O. Janonis kartu su A. Navickiene parengė 2002–2004 metų Lietuvos medžiagą tarptautinei bibliografinėi duomenų bazei *Book History Online* (*Book history online*: [Elektroninis išteklius] : international bibliography of the history of the printed book and libraries / National Library of the Netherlands. Prieiga per internetą: URL: <http://www.kb.nl/bho>).

VU KF išleido A. Pacevičiaus parengtą kompaktinę plokštelę „Žemaičių Kalvarijos mokykla 1803–1836 m.“

Konferencijos

KF konferencija. 2005 m. spalio 14 d. Vilniaus universitete vyko konferencija „Komunikacijos ir informacijos mokslai: būklė ir raidos tendencijos“, kurią surengė Komunikacijos fakultetas. Konferencijos organizavimo komiteto pirmininkas buvo A. Pacevičius

(BIMI), nariai: R. Misiūnas, J. Rudžionienė, doc. dr. M. Stonkienė (Informacijos ir komunikacijos katedra) ir doc. dr. Ž. Pečiulis (Žurnalistikos institutas). Pranešimus skaitė šie BIMI ir KDI dėstytojai ir doktorantai: A. Glosienė („Humanitarinių ir socialinių mokslų informacinė infrastruktūra: globalios tendencijos ir nacionalinė politika“), O. Janonis („Lietuvos bibliografijos istorijos tyrimo metodologiniai aspektai“), A. Navickienė („Knygotyros institucionalizacija Lietuvoje 1803–2005 m.“), J. Zinkevičienė (Dokumentotyros vieta komunikacijos ir informacijos mokslų sistemoje), A. Pacevičius („Nuo modelio link modulių: istorinių komunikacijos ir informacijos disciplinų pynė XXI amžiuje“), Z. Manžuch („Socialinių-technologinių kultūros paveldo sistemų aspektai“). Konferencijoje dalyvavo prelegentai iš Latvijos, Turkijos, Lenkijos, Estijos ir kitų Lietuvos aukštųjų mokyklų.

Vaclovo Biržiškos skaitymai. 2005 m. gruodžio 2 d. Adomo Mickevičiaus muziejuje įvyko penkiolikieji Vaclovo Biržiškos skaitymai. Įžangos žodyje A. Glosienė pateikė įvairius skaitymo apibrėžimus ir skaitymo tikslingumo, motyvų ir poreikių aspektus. Paties V. Biržiškos asmenybei ir su juos susijusiems mokslo tyrimams buvo skirti du pranešimai – dr. N. Lietuvninkaitės ir E. Stasiukaitienės. Skaitymo istorijai ir jos tyrimams buvo skirti doc. dr. G. Raguotienės, A. Pacevičiaus ir A. Krakytės pranešimai. Istorinis aspektas vyravo ir kitų prelegentų pranešimuose. Kiti skaitymų dalyviai kalbėjo apie užsienio lietuvių prof. G. G. Procutos bibliotekos likimą (N. Šulgienė ir E. Varanauskienė), interneto intervenciją į knygos vartotojo pasaulį (R. Laužikas), VU bibliotekos naujas paslaugas neįgaliems studentams (D. Juodienė, D. Mulvainaitė), bibliotekininkystės teoriją (I. Sibrian).

2005 m. rugsėjo 22–24 d. Vilniaus universiteto ir Lietuvos mokslų akademijos surengtoje konferencijoje „Mažosios Lietuvos kultūros istorijos paveldas“ D. Kaunas skaitė pranešimą „Rašytinio ir spaudos paveldo sklaida socialinėje aplinkoje“.

A. Pacevičius Panevėžyje balandžio 20 d. vykusioje konferencijoje „Rankraštinis paveldas Lietuvos kultūroje ir istorinėje atmintyje“ skaitė pranešimą „Rankraštinis paveldas ir istorinė atmintis“. Vilniuje spalio 1 d. surengtoje konferencijoje „Pranciškonai Lietuvos kultūroje“ jo skaityto pranešimo tema buvo „Pranciškonų knygos kultūros atspindžiai istoriniuose šaltiniuose“, o spalio 27–28 d. vykusioje konferencijoje „Benediktiniškoji tradicija Lietuvoje 1405–2005“ jis perskaitė pranešimą „Knygos kultūra LDK benediktinių vienuolynuose“.

R. Petuchovaitė lapkričio 18 d. Biržuose surengtoje konferencijoje „Biblioteka besikeičiančioje visuomenėje“ skaitė pranešimą „Viešųjų bibliotekų plėtra Lietuvoje: politika ir praktika“.

Klaipėdos universiteto Tęstinių studijų institute vykusioje tarptautinėje mokslinėje konferencijoje „Mokymasis visą gyvenimą ir karjeros raida žinių visuomenėje“ J. Rudžionienė skaitė pranešimą „Besimokančios visuomenės link: komunikacijos ir informacijos specialistų tęstinio mokymo nuostatos ir jų įgyvendinimo bandymas Vilniaus universitete“.

I. Krivienė kartu su Ž. Petrauskiene parengė pranešimą „Tradicioniai ir elektroniniai informacijos šaltiniai Vilniaus universiteto bibliotekoje: už ir prieš“. Jis buvo perskaitytas 2005 m. gegužės 10 d. Vilniaus universiteto bibliotekos jubiliejinėje konferencijoje „Informacijos ištekliai akademinės bendruomenės kompetencijai“.

Apžintos disertacijos ir habilitacijos

BIMI doktorantė Rasa Januševičienė 2005 m. kovo 4 d. apgynė humanitarinių mokslų srities komunikacijos ir informacijos krypties daktaro disertaciją „Bibliotekų ir informacijos paslaugos sutrikusio regėjimo žmonėms“. Disertacijai vadovavo A. Glosienė, oponavo – E. Macevičiūtė ir J. Rudžionienė, komisijoje dirbo A. Pacevičius, D. Kaunas, R. Varnienė, D. Narbutienė (Lietuvos mokslų akademijos biblioteka).

D. Lukšaitė 2005 m. gruodžio 20 d. apgynė humanitarinių mokslų srities komunikacijos ir informacijos krypties (06 H) daktaro disertaciją „Dokumentų vertės ekspertizė archyvuose: Lietuvos nacionalinio dokumentų fondo viešojo sektoriaus įstaigų dokumentų vertės ekspertizė“. Disertantės vadovė buvo A. Navickienė, konsultantė – E. Macevičiūtė. Disertacijai oponavo prof. habil. dr. Romualdas Grigas (Vilniaus pedagoginis universitetas) ir prof. dr. Renaldas Gudauskas (Vilniaus universitetas).

2004 m. gruodžio 22 d. VU Senato salėje atvirame Komunikacijos ir Filosofijos fakultetų bei Habilitacijos komisijos, kuriai vadovavo prof. V. B. Pšibilskis, posėdyje vyko trijų Komunikacijos fakulteto dėstytojų – A. Glosienės, O. Janonio, E. Macevičiūtės – habilitacijos procedūros. Jų metu A. Glosienė, habilitacijai pateikusi 1993–2004 m. mokslines publikacijas, perskaitė pranešimą „Bibliotekininkystės plėtra informacijos ir kultūros politikos kontekste“. E. Macevičiūtė savo apžvalgoje „Informacinės veiklos struktūra: komponentų sąveika“ apibendrina per keturiolika metų (1991–2004) pasirodžiusius savo mokslinius darbus. O. Janonio pranešime „Bibliografijos mokslas ir praktika XX a. antrojoje pusėje“ buvo atskleistas iš esmės naujas požiūris į bibliografijos mokslą ir jo taikymą praktikoje. Habilitacijos komisijos sprendimu A. Glosienei, E. Macevičiūtei ir O. Janoniui suteikta teisė eiti profesorių pareigas.

2005 m. gegužės 10 d. Lietuvos archeologijos draugija ir BIMi surengė tarpdalykinį seminarą-diskusiją „Archeologijos duomenų skaitmeninimas Lietuvoje: projektai ir perspektyvos“. Du pranešimus – „Lietuvos archeologijos duomenų bazės projektas“ (kartu su R. Augustinavičiumi) ir „Archeologinių tyrimų ataskaitos: standartų link“ (kartu su V. Vaitkevičiumi) jame skaitė ir R. Laužikas.

V. Mozūraitė Joniškio savivaldybės viešojoje bibliotekoje gegužės 10 d., gegužės 16 ir 17 d. Lietuvos kultūros darbuotojų tobulinimosi centre (LKDTC), lapkričio 15 d. Pedagogų profesinės raidos centre skaitė paskaitas apie bibliotekininko profesinę etiką. Gegužės 23 d. Tauragės švietimo centre ji skaitė paskaitas apie informacinių gebėjimų ugdymą mokyklos bibliotekoje. 2005 m. rugsėjo 15–17 d. Vilniuje vykusiam Nacionaliniame istorikų kongrese pranešimus skaitė A. Pacevičius („Istorija ir atmintis: sovietinis plakatas Lietuvoje 1940–1953 m.“) ir Z. Manžuch („Atminties saugyklos: lobynai, teatrai ar duomenų bazės?“). R. Petuchovaitė tarptautiniame seminare „Baltijos šalių bibliotekos – naujos technologijos ir naujos idėjos“, vykusiam Klaipėdoje gegužės 25–26 d., ir LKDTC gruodžio 12 d. skaitė pranešimus apie Lietuvos viešųjų bibliotekų plėtros prioritetus, taip pat paskaitą „Profesinė etika“ vasario 18 d. Šiaulių universiteto bibliotekoje, gegužės 16 d. – LKDTC. Kovo 18 d. Kretingos švietimo centre R. Petuchovaitė skaitė paskaitą „Mokyklų bibliotekų valdymas ir pokyčiai“ ir du kartus – gegužės 13 d. ir birželio 15 d. – Nidoje dalyvavo LKDTC organizuotame seminare-diskusijoje „Viešosios bibliotekos *quo vadis?*“.

N. Bliūdžiuvienė Tauragės rajono, Klaipėdos apskrities, Elektrėnų, Rokiškio, Plungės rajono, Panevėžio, Šiaulių apskrities savivaldybių viešosiose bibliotekose skaitė paskaitas ir pranešimus apie informacijos ir dokumentų bei bibliotekos veiklos standartizaciją. Lapkričio 14–18 d. Vilniuje vykusiam tarptautiniame NORSLIS seminare „Libraries in transition“ (Bibliotekos pereinamuoju laikotarpiu) I. Sibrian skaitė pranešimą tema „Viešoji biblioteka kaip socialinė ir kultūrinė institucija: istorinė perspektyva“.

Baigiantis metams BIMi doktorantai pradėjo seminarų ciklą. Pirmasis gruodžio 22 d. pranešimą „Analoginių kultūros paveldo objektų duomenų kodavimas skaitmeninėms erdvėms“ skaitė R. Laužikas.

Darbas komisijose, tarybose, redakcinėse kolegijose, ekspertų grupėse

Senato komisijos posėdžio, vykusio 2005 m. rugsėjo 22 d., sprendimu patvirtinta universiteto mokslo darbų „Knygotyra“ naujos sudėties redaktorių kolegija. Atsakinguoju redak-

toriumi paskirtas D. Kaunas (VU), atsakingojo redaktoriaus pavaduotoja – A. Navickienė (VU), atsakingą sekretore – prof. dr. E. Macevičiūtė (VU, Švedijos bibliotekininkystės ir informacijos mokslų mokykla, Švedija). „Knygotyros“ redaktorių kolegijos nariais – vyr. mokslo darbuotoja dr. Ona Aleknavičienė (Lietuvių kalbos institutas, Lietuva), prof. habil. dr. Alisa A. Belovickaja (Maskvos valstybinis spaudos universitetas, Rusija), A. Glosienė (VU), O. Janonis (VU), doc. habil. dr. Ingė Lukšaitė (Lietuvos istorijos institutas, Lietuva), doc. dr. Ilkka Mäkinen (Tampere universitetas, Suomija), prof. habil. dr. Krzysztof Migoń (Vroclavo universitetas, Lenkija), A. Pacevičius (VU), prof. dr. Tiit Reimo (Talino pedagoginis universitetas, Estija), prof. habil. dr. Konrad Umlauf (Berlyno Humboldtų universitetas, Vokietija), dr. Regina Varnienė (Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, Bibliografijos ir knygotyros centras, Lietuva), doc. dr. Viesturs Zanders (Latvijos universitetas, Latvija).

A. Glosienė tęsė darbą Lietuvos humanitarinių ir socialinių mokslų infrastruktūrų plėtros strategijos darbo grupėje kaip Pilietinės visuomenės instituto projekto „Europos Sąjungos parama: panaudojimo efektyvumas“ ekspertė, taip pat Gabrielio Naudė knygos *Patarimai kuriančiam biblioteką* redakcinėje kolegijoje kartu su A. Pacevičiumi ir A. Braziūniene.

Birželio 22 d. Kauno technologijos universitete A. Glosienė oponavo G. Tautkevičienės disertaciją socialinių mokslų daktaro vardui gauti *Studentų mokymosi aplinkų susiformavimui iš universiteto bibliotekos edukacinės aplinkos įtaką darantys veiksniai* (moksline vadovė prof. habil. dr. P. Jucevičienė). Kaip naujų studijų programų ekspertė, ji dirbo Studijų kokybės vertinimo centre. Kartu su Z. Manžuch profesorė dalyvavo LR kultūros ministro sudarytos Lietuvos skaitmeninio koncepcijos rengimo darbo grupės veikloje.

O. Janonis buvo leidinių *Bibliografija ir Lietuvos bibliografija* bei elektroninio ištekliaus – tarptautinės duomenų bazės *Book History Online* redakcinių kolegijų narys.

Lietuvos tūkstantmečio minėjimo direkcijos prie Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos 2005 m. lapkričio 29 d. įsakymu D. Kaunas paskirtas trijų komisijų nariu: atnaujintos ir praplėtos buvusios Leidybos komisijos, pavadintos Mokslo tyrimų ir leidybos komisija, Šviečiamųjų kultūros paveldo projektų ir Mokslinių konferencijų. Vilniaus universiteto Senato komisijos 2005 m. lapkričio 24 d. posėdžio sprendimu jis paskirtas Vilniaus universiteto emeritų vardų teikimo komisijos nariu. Taip pat 2005 m. profesorius dirbo dviejų mokslinių konferencijų organizacinių komitetų nariu – rugsėjo 22–24 d. Vilniaus universiteto ir Lietuvos mokslų akademijos surengtos konferencijos „Mažosios Lietuvos kultūros istorijos paveldas“ ir Dešimtosios tarptautinės mokslinės konferencijos „Aktualios bibliofilijos teorijos ir istorijos problemos“, vykusios Sankt Peterburge. Nuo

2004 m. D. Kaunas tęsė sudarytojo ir vyr. redaktoriaus darbą leidinio *Knygos ir bibliofilijos kultūra: Svarstymai ir mintys* (Vilnius: Versus Aureus, 2005) redakcinėje kolegijoje kartu su A. Baziūniene ir A. Navickiene.

A. Pacevičius 2005 m. spalį buvo įtrauktas į darbo grupę, rengiančią Lietuvos mokslo tarybos 2005 m. gruodžio 19 d. patvirtintą „Tarptautinių duomenų bazių, kuriose referuojamų leidinių moksliniai straipsniai gali būti pripažįstami tinkamais vertinant mokslo darbuotojų, kitų tyrėjų ir dėstytojų kvalifikaciją, sąrašą“.

I. Krivienė 2005 m. buvo Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo tarybos narė. Taip pat jau keleri metai ji dirba tęstinio leidinio *Vilniaus universiteto bibliotekos metraštis* redakcinėje kolegijoje. R. Laužikas 2005 m. dirbo Kultūros ministerijos komisijoje, rengiančioje muziejų rinkinių apskaitos, apsaugos ir saugojimo instrukcijas, Standartizacijos departamento technikos komitete TK47. Taip pat jis yra Lietuvos muziejų asociacijos Rinkinių apskaitos apsaugos ir saugojimo sekcijos vadovas.

Mokslo populiarinimo veikla

2005 m. balandžio 18 d. VU bibliotekos Baltojoje salėje vyko KDI senjoro profesoriaus Vl. Žuko 80-mečio jubiliejui skirtos parodos atidarymas. Renginyje KDI pristatė profesoriaus darbų ir literatūros apie jį bibliografijos rodyklę *Vladas Žukas: Bibliografijos rodyklė (1985–2005)* (Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2005). Joje aprašyti 485 darbai. Ši bibliografijos rodyklė yra prieš dešimt metų išėjusio leidinio, užfiksavusio 508 Vl. Žuko darbus, parašytus 1950–1985 metais, tęsinys.

A. Glosienė 2005 m. dalyvavo Lietuvos televizijos laidose „Žinių visuomenė“ ir „Kultūra“. 2005 m. A. Pacevičius dalyvavo keturiuose radijo laidose, kuriose supažindino su savo rengiama knyga „Vienuolynų bibliotekos Lietuvoje 1795–1864 metais: dingęs knygos pasaulis“.

V. Mozūraitė kartu su doc.dr. K. Urba Lietuvos radijo antrosios programos laidoje kalbėjo apie vaikų skaitymą ir literatūrą, o pirmosios programos laidoje ji dalyvavo pokalbyje apie Hario Poterio fenomeną. A. Baziūnienė pirmosios Lietuvos radijo programos laidoje „Toks gyvenimas“ kartu su I. Lukšaitė ir J. Trilupaitiene kalbėjo apie kultūros paveldo populiarinimą. Ž. Petrauskienė kartu su VU bibliotekos direktore B. Butkevičiene gegužės 11 d. radijo programos „Klasika“ laidoje „Ryto allegro“ kalbėjo apie tradicinius ir elektroninius išteklius VU bibliotekoje. Liepos 19 d. I. Krivienė kartu su N. Šulgienė laidoje „Ryto allegro“ kalbėjo apie kultūros paveldo skaitmeninimą Vilniaus universiteto bibliotekoje.

Tarptautiniai ryšiai

Tarptautiniai mokslo / mokymo projektai ir jų diegimas. A. Glosienė buvo išvykusi į šeštąją IFLA konferenciją Osle. Kartu su R. Petuchovaite ir Z. Manžuch ji dalyvavo Europos Sąjungos SOCRATES programos projekte „Bibliotekininkystės ir informacijos studijos Europoje: bendrų studijų programų rengimas ir Bolonijos procesas“. Paskelbtas svarbiausias projekto rezultatas – tarptautinė studija *Europinės bibliotekininkystės ir informacijos studijų programos refleksijos* (European Curriculum Reflections on Library and Information Science Education), kurioje užfiksuoti ekspertų diskusijų pagal 12 temų rezultatai. Z. Manžuch tame pačiame projekte vadovavo grupės „Kultūrinis paveldas ir kultūrinio paveldo skaitmeniniam“ diskusijoms ir kartu su grupės nariais prof. T. Aparac-Jelusic (Kroatija) ir I. Huvila (Suomija) parengė studijos *Kultūrinio paveldo skaitmeninimas* dalį, ir ji paskelbta projekto leidinyje. Taip pat A. Glosienė ir Z. Manžuch dalyvavo (2003–2005 m.) ES 6-osios bendrosios mokslinių tyrimų programos projekte CALIMERA.

A. Glosienė nuo 2004 m. tęsė darbą Šiaurės ir Baltijos šalių bibliotekininkystės ir informacijos mokyklų doktorantų rengimo tinklo NORSLIS ir ES struktūrinių fondų projekto EUCLID (European Association for Library and Information Education and Research) tarybose, ekspertės veiklą Europos Sąjungos 6-osios bendrosios mokslinių tyrimų programos teminės paprogramės „Piliečiai ir valdymas žinių visuomenėje“ komitete. Į Lietuvą atkeliaujant struktūrinių fondų lėšoms, A. Glosienė tapo ES Struktūrinių fondų projekto „Lietuvos mokslo ir studijų ir e. dokumentų kaupimas ir pateikimas skaitytojams“ eksperte, o kartu su doc. V. Mozūraite ir J. Rudžioniene dirbo ekspertės darbą ES Struktūrinių fondų projekte „BIBLIONOVA: informacijos gebėjimų ir savarankiško mokymosi įgūdžių ugdymo metodo kūrimas ir išbandymas besimokančiame regione“.

VU KF tęsė savo partnerystę ES projekte CALIMERA, skirtame bibliotekų, archyvų ir muziejų veiklos plėtrai skaitmeniniame amžiuje. Fakultetui projekte atstovavo A. Glosienė. Taip pat ji dirbo tęstinio leidinio „Information Research“ redakcinėje kolegijoje.

V. Mozūraitė dirbo tarptautinio mokyklų bibliotekininkystės žurnalo „School Libraries Worldwide“ redakcinėje kolegijoje. Vasario 27–kovo 12 dienomis tarptautinės organizacijos „Gelbėkit vaikus“ JAV filialo kvietimu ji dirbo eksperte Tadžikistane ir kūrė projektą „Mokymo šaltinių centrų kūrimas mokyklų bibliotekose“.

R. Petuchovaitė toliau (nuo 2002 m.) dirbo „Journal of Documentation“ redakcinėje kolegijoje.

D. Kaunas 2005 m. spalio 7–8 d. Taline vykusioje tarptautinėje konferencijoje „Informacija. Komunikacija. Visuomenė“ skaitė pranešimą „Knygotyros vadovėlio lietuviškas projektas“. Dalyvaudamas Lietuvos kultūros dienose Kaliningrade (2005 m. gegužės 23–28 d.) jis pirmininkavo Kaliningrado universiteto, Lietuvių kalbos instituto ir Lietuvos Respublikos generalinio konsulato Kaliningrade surengtos konferencijos „Kalbų ir kultūrų likimas tarp Nemuno ir Prieiglaus“ sekcijai, skaitė pranešimą ir dalyvavo diskusijose.

A. Navickienė Viljandėje (Estija) balandžio 22 d. vykusiame tarptautiniame knygotyros seminare skaitė pranešimą „Knygotyros teorija: lietuviškasis požiūris“.

Krokuvoje gegužės 12–14 d. vykusioje konferencijoje „Pažinti paveldą. Reguliariųjų Laterano kanauninkai seniau ir dabar“ A. Pacevičius perskaitė pranešimą „Reguliariųjų kanauninkų marginalijos ir proveniencijos Lietuvos bibliotekų knygose“. Rugsėjo 19–21 d. Poznanėje vykusioje konferencijoje „Senųjų formacijų vienuolynai rytiniuose senosios Žečpospolitos regionuose nuo XVI a. iki XX a. pradžios“ jis skaitė pranešimą „Knygos kultūra Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės benediktinų vienuolynuose“.

Budapešte sausio 31–vasario 3 d. vykusiame BOBCATSSS simpoziume buvo perskaitytas R. Petuchovaitės kartu su P. Vilar (Slovėnija) ir D. Bawdenu (Jungtinė Karalystė) parengtas pranešimas „Ar esame efektyvūs? Iš kur žinome? Lietuvos, Slovėnijos ir Jungtinės Karalystės bibliotekų paslaugų vertinimo traktuotės“.

J. Zinkevičienė kartu su I. Krivienė parengė ir Berlyne liepos 6 d. vykusiame Bibliotekininkystės moksliniame metodiniame seminare perskaitė pranešimą „Informacijos pasiūla Lietuvoje“. I. Krivienė pagal SOCRATES (ERASMUS) programą Berlyno Humboldtų universiteto Bibliotekininkystės institute skaitė paskaitas apie informacines paslaugas Lietuvos universitetų bibliotekose ir kultūros paveldo išsaugojimo strategijas Lietuvos mokslinėse bibliotekose. Pagal tą pačią programą Humboldtų universitete J. Zinkevičienė liepą skaitė paskaitas tema „Nacionalinė Lietuvos bibliografija“. Taip pat I. Krivienė kartu su A. Glosiene Gardine kovo 23–25 d. vykusioje Baltarusijos bibliotekininkų draugijos konferencijoje „Aukštųjų mokyklų bibliotekų valdymas“ perskaitė pranešimą „Vilniaus universiteto bibliotekos informacijos ištekliai akademinės bendruomenės kompetencijai“. Diuseldorfe vykusioje Vokietijos 94-ojoje bibliotekininkų konferencijoje kovo 17 d. I. Krivienė perskaitė pranešimą „Lietuvos bibliotekos: istorija ir dabartis“.

R. Laužikas kovo 21–24 d. dalyvavo Portugalijos mieste Tomare surengtoje metinėje CAA konferencijoje „Pasaulis yra tavo akyse“, kurioje perskaitė pranešimą „Kultūrinio

paveldo skaitmeninimas: integralaus, trijų matmemų spatio-temporalinio tezauro modelis“. Jis kartu su R. Augustinavičiumi ir E. Jovaiša toje pat konferencijoje pateikė archeologinių duomenų bazės modelio projektą.

Z. Manžuch vasarį 3-iojoje tarptautinėje žiemos mokykloje „Aktualūs bibliotekinių kūrinių mokymo klausimai“, vykusioje Minske, Baltarusijos valstybiniame universitete, perskaitė pranešimą „Bibliotekų tinklalapių tinkamumo naudoti vertinimas“. Tarptautinėje konferencijoje INFORUM, vykusioje Prahoje gegužės 24–26 d., ji skaitė pranešimą „Atminties institucijų naudojamumas: CALIMERA projekto patyrimas“. Pranešimas buvo paskelbtas internete: <http://www.inforum.cz/inforum2005/english/prispevek.php?prispevek=7>).

Ž. Petrauskienė gegužės 2–3 d. Liepojoje vykusiame 4-ajame Šiaurės ir Baltijos šalių bibliotekinių susitikime „Tyrimai ir inovacijos: Šiaurės ir Baltijos šalių bibliotekų plėtros strategijos“ skaitė pranešimą „Elektroninė informacija: vartotojų ugdymas ir duomenų apie EI sklaidą Vilniaus universiteto bibliotekoje“.